

KEMANIN AYRILMAZ PARÇASI ÇENELİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ANATOMİK AÇIDAN ETKİLERİ

Ayşegül UÇAR

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi,
ucaraysegul@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7814-3680

Gamze Elif TANINMIŞ

Doç. Dr. , Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, gamzeb@gazi.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-8593-8425

Uçar, Ayşegül ve Tanınmış, Gamze Elif. "Kemanın Ayrılmaz Parçası Çeneliğin Tarihsel Gelişimi ve Anatomik Açıdan Etkileri".
Sanat Eğitimi Dergisi, 9/1 (2021 Bahar): s. 10–17. doi: 10.7816/sed-09-01-02

ÖZ

Çalgı çalan kişinin çalgısının tarihini bilmesi, onu tanınması, gelişim sürecine hâkim olması çalgı ile mükemmel uyumu yakalamak adına çok önemlidir. Bu mükemmel uyumu yakalamanın bir diğer önemli faktörü ise çalgının, çalan kişinin fiziksel özelliklerine göre seçilmesidir. Keman zemine sabitlenerek çalınabilen bir çalgı olmadığından vücudu çoğu zaman doğal duruşunun dışında hareket etmeye zorlar. Keman çalan kişinin daha rahat, dengeli ve uyumlu bir şekilde çalabilmesi için çenelik eklentisinin rolü büyüktür. Keman çalan kişi, kemanı kendi fiziksel özelliklerine göre seçtikten sonra yüz ve boyun yapısına göre çenelik seçmesiyle birlikte çalgısını, teknik açıdan daha doğru çalmaya başlar. Çenelik eklentisiyle birlikte keman çalan kişi, çene ve omuz arasında kemanı daha rahat bir şekilde tutar, sol eli klavye üzerinde daha rahat ve doğru bir şekilde hareket etmeye başlar. Bununla birlikte doğru çenelik eklentisinin kullanılmasıyla oluşabilecek pek çok sağlık probleminin de önüne geçeceği düşünülmektedir. Bu araştırmada, çeneliğin tarihçesi, anatomik yapıdan etkileri ve doğru çenelik seçiminin önemini anlatılması amaçlanmıştır. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada, verilere ulaşmak için doküman inceleme yolu ile literatür taranması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, keman, çenelik, çenelik seçimi

Makale Bilgisi:

Geliş: 12 Kasım 2020

Düzeltilme: 14 Aralık 2020

Kabul: 21 Ocak 2021

© 2021 sed. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

Keman, yaylı çalgılar grubunu oluşturan çalgıların içerisinde en çok bilinen, tanınan ve kullanılanıdır. "Birçok ulusal nitelikli müzik dahil hemen her müzik türünde ve Klasik Batı Müziği'nde kemanın çok fazla yer aldığı görülmektedir" (Erol, 1998:77). Ses renginin etkileyici güzelliğiyle keman, değişen ruh durumlarını veya doğa güzelliklerini ayrıntılı biçimde canlandırabilen duygusal anlatım zenginliğine sahip bir çalgıdır. İşte bu özellik, bu çalgıyı müzikte oldukça büyük adımlarla geliştirmiş ve çok daha ileri düzeylere erdirmiştir.

Çalgıların geliştiği ve önem kazandığı Rönesans dönemi, kemanın da doğuş dönemi olmuştur. "Rönesans sırasında İtalya'da, önce violer doğmuştur ve violerin gelişimiyle onu izleyen yüzyıllarda kemanlar ortaya çıkmıştır"(İlyasoğlu, 1999: 15). Son şeklini ünlü lütieylerin elinden almış olan keman, genel görünümüyle içi boş cilalı bir rezonans kutusu üzerinde bulunan boylu boyunca gerilmiş dört tel ve uzunca bir saptan oluşur. Biçimindeki incelikli dekoratif görünüm rastlantı değildir. Ona bu soylu biçimi veren oranlar, akustik hesaplarla belirlenmiştir.

Kemanın tarihçesine baktığımız zaman doğumundan itibaren bütün dönemlerde şu anki formuna ulaşması için gelişim sürecine devam ettiği görülmektedir. Kemana bir araya getiren pek çok parça bulunur. Genelde 35.5 cm uzunluğunda olan kemanın gövdesi; göğüs (üst tabla), sırt (alt tabla) ve kasnaklardan (yanlık) oluşur. Gövdenin üstünde akort kulakları boşluğunu içeren ve salyangoz ile tamamlanan sap vardır. Sapın üstünde ise, gövdenin ortasına doğru uzanan tuşe bulunur. Kulaklardan çıkan teller, önce tuşenin başındaki oluklu bir parçacıktan geçerek köprüye (eşik) varır. Köprüden yaklaşık 11-12 cm aralıklarla kuyruğa uzanan teller ya telgerenlerde (kolay akort için kuyruğa takılan fiks) ya da doğrudan tellerin geçirildiği kuyruk deliklerinde son bulur. Tellerin bağlandığı kuyruk ise, ucundaki iki delikten geçen barsak ile alt eşğin üstünden kuyruk düğmesine bağlanır. Kuyruk düğmesi (2-3 cm uzunluğunda) arkada kasnağın ortasından içerdeki alt takozla açılan deliğe yerleştirilir. Kuyruğun sol yanında çalarken çenenin yerleştirildiği çenelik bulunur. Ayrıca üst tablanın iki yanında " f " delikleri yer alır. Bunlar kemanın görünen parçalarıdır. İçeride ise bas kirişi, can direği, alt ve üst takozlar, köşe takozcukları ve direnç çıtaları bulunur (Alapınar, 2003: 7).

Resim 1. Keman ve Bileşen Parçaları (Say, 2005)

Yay, kemanın gövdesinde yer almayan, ses üretmeye yarayan, kemanın olmazsa olmaz bir parçası iken çenelik ve omuzluk da çoğu icracı tarafından tercih edilen diğer parçalarıdır.

Keman çalacak bir bireyin fiziksel özelliklerinin kemana ve onun tüm parçalarıyla bir uyum içerisinde olması bireyin çalgısal gelişimi açısından büyük bir önem taşımaktadır. Kemana yeni başlayacak birinin ya da kemanını yenileyecek bir kişinin seçiminde herhangi bir kemana alıp başlamak değil, eline, koluna ve fiziksel özellikleriyle uyumlu olup olmadığına bakılarak seçilmelidir.

Fayez'e (2001: 9) göre keman seçiminde öğrencinin fiziksel özelliklerine dikkat edilmeden, uygun olmayan büyüklükte verilecek bir keman, sağ elde ve sol elde sertlik yaratabilir. Dolayısıyla el ve kol uzunluğu ile kemanın büyüklüğü ve yayın uzunluğu arasında, bir uyum ve denge olmalıdır. Seçilecek kemanda; sapın öğrencinin el yapısına uyacak bir genişlikte ve kalınlıkla, tellerin klavyeden mümkün yükseklikte ve parmak uçlarını acıtmayacak bir sertlik ve gerginlikte, klavyenin düzgün, eşğin dik, eşikteki tel yuvalarının eşit aralıkta ve fikslerin kolay çevrilebilir, çenelik ve omuzluğun öğrencinin boyun yapısına ve uzunluğuna uygun olmasına

dikkat edilmelidir.

Günümüzde kemanın ayrılmaz bir parçası haline gelen çenelik eklentisinin çalıcının çalgıyla bir bütün haline gelmesi, eklem rahatsızlıklarından kaynaklı oluşabilecek tıbbi problemlerle birlikte doğru ve temiz bir çalış oluşturmaya açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte daha güzel ses üretimi düşüncesiyle çenelik kullanımını tercih etmeyen bazı virtüözlerde bulunmaktadır. Fakat bugün müzik eğitiminde keman, çenelik eklentisinden ayrı düşünülmemektedir.

Çeneliğin Tarihçesi

Keman ve viyola, çello ve kontrbas gibi yere sabitlenerek çalınan çalgılar değildir. Bu iki çalgı çene ile omuz ya da çene ile köprücük kemiği arasında tutularak iki konumda da çalınabilmektedir (Zeytinci Aytekin, 2017: 334). Yaylı çalgılar ailesinin üyeleri olan keman, viyola, çello ve kontrbası icra ediş biçiminden ayırt eden ve teknik açıdan birbirinden ayıran aynı zamanda keman ve viyola arasında teknik benzerliğe neden olan önemli faktörlerden biri de budur.

19. yüzyıldan önce kemanda çene eklentisi yoktu. Bundan kaynaklı keman çenenin yardımı olmadan el ile sabitlenerek ve yakın konumlara geçişlerde de başparmak geride birinci pozisyonda kalarak çalınırdı (Ergün, 2006: 20). 19. yüzyıl, keman metotlarında kemana alttan ve üstten sabitlemeye yönelik araştırmaların ve buluşların başladığı yüzyıl olmuştur. Kemanın üzerine çeneyi yerleştirmek, kemana çalma esnasında çene ile sabitlemek, bununla birlikte kemana tutarken boyunda oluşabilecek kas gerginliklerinin engellemek adına bugün kullandığımız "çenelik" eklentisi, 19. yüzyılda Louis Spohr tarafından bulunmuştur (Zeytinci Aytekin 2017: 334). Bu eklenti sayesinde çalıcı kendini daha rahat ifade etmenin yolunu bulmuş, sol el tekniklerini, pozisyon geçişlerini klavye üzerinde daha kolay gerçekleştirebilmeye başlamıştır.

. "Çenelik bulunduğu zaman, kemanın ortasına yerleştirilmiş, kuyruğun üzerini kapatmış ve "keman tutucu" olarak adlandırılmıştır" (Stolba, 1968: 31-32).

Louis Spohr 1832 yılında Keman Metodu (Violin Schule) isimli kitabını yazmış ve bu kitapta da çeneliğin kullanımını kemancılara anlatılmıştır. Ama çenelik 1930'ların sonuna kadar pek fazla kullanılmamıştır (Göküstün, 2012: 4).

Keman, L. Spohr tarafından bulunmadan önce çeneliksiz kullanılmıştır. Çenelik kemanın nasıl tutulacağını ve nasıl çalınacağını değiştirmiştir (Ritchie, 2012: 1). Çeneliğin icadıyla birlikte 19. Yüzyıl başlarından önceki keman çalma alışkanlıkları değişmiş ve kemanın gelişim sürecinde önemli bir aşamaya geçilmiştir.

Bununla birlikte, Pierre Baillot ve Giovanni Battista Viotti gibi önemli kemancılar tarafından daha önemli bir pozisyona taşındıktan sonra çenelik, kemancılar tarafından kabul görmüş ve kemanın standart bir parçası olarak kabul edilmiştir (<https://tr.qaz.wiki/wiki/Chinrest>).

Bazı çevrelerde çenelik eklentisi olmadan kemanın daha kaliteli bir ses ürettiği, çeneliksiz daha iyi teknik ve duruş geliştirildiği öne sürülen tartışmalar gündeme gelmiştir (<https://tr.qaz.wiki/wiki/Chinrest>).

Çenelik, adından da anlaşıldığı gibi, çenenin dayandığı, kemana rahat tutmaya yarayan bir parçadır. Çenelikler çoğunlukla abanozdan yapılır. Başka ağaçlardan olanları ya da bakalit gibi maddelerden yapılanları da bulunmaktadır. Alt ve üst kapak arasına vidalı ayaklarla sıkıştırılır. Genelde kuyruğun solunda yer almakla birlikte, kuyruk üstünden geçenleri de vardır (Alapınar, 2003: 9).

Günümüzde elliden fazla çeşitli çenelik türleri mevcuttur. Keman ve viyola pedagogu Susan Kempter, çeneliğin çalıcının çenesine tam olarak uyacak şekilde olmasına ve çalıcının boyun yüksekliğine uygun olana kadar yüksekliği ayarlaması ve bir çalgı yapımcısıyla iletişim halinde olmasını savunuyor (<https://tr.qaz.wiki/wiki/Chinrest>).

En popüler olan çenelik türleri şunlardır (www.masterclass.com) :

- Guarneri Çenelik
- Flesch Çenelik
- Dresden Çenelik
- Kaufman Çenelik
- Morawetz Çenelik

Çenelik, sırtın kenarına takılan bir veya iki metal kelepçe ile kemana sabitlenir. Bir veya iki gerdirme veya makine vidası, çeneliğin yerinde tutulması için hafif bir sıkıştırma gerilimi sağlar. Çoğu durumda, iki vida aletin arka kenarına uyan metal bir çubukla birleştirilirken, "Tepe tarzı" kelepçeler bir çift olarak kullanılır, her bir kelepçenin kendi ayağı ve kendi vidası vardır, çubuk birleştirme yoktur. Kelepçeler ve çeneliğin kendisi genellikle ahşaba zarar vermeyi en aza indirmek için çalgıya temas ettikleri yerde mantar, deri veya keçe ile doldurulur. Yandan monte çenelikler için, kelepçe çalgının bas tarafına yerleştirilir; merkez montaj destekleri, çenelik kuyruk parçasının üzerine gelecek şekilde yerleştirilir. İkincisi, kelepçeler alt bloktan destek aldığından daha güvenli bir kurulum olarak kabul edilebilir ve aşırı sıkmanın hasara neden olma ihtimali daha azdır. Keman kirişine zarar vermeden kelepçe gerginliğini kolayca ayarlamak için özel bir anahtar kullanılabilir. Bazı modern kompozit çeneliklerin kelepçeleri, küçük bir yıldız tornavida veya altıgen anahtar ile ayarlanır (<https://tr.qaz.wiki/wiki/Chinrest>). Bugün üretilen kemanların hepsinde çenelik bulunmaktadır. Çeneliğin önemi ve gerekliliği kemanın doğru pozisyonda ve daha sağlıklı bir biçimde tutuşunun sağlanabilmesinden kaynaklanmaktadır.

Çeneliğin Anatomik Açıdan Önemi

Bir kıyafet ya da ayakkabı seçiminde kendi bedenimize uygun olanlarını tercih ettiğimiz gibi kemancılar da kendi çenelerine uygun çenelik bulmaya çalışmalıdır. Uygun olmayan ayakkabının verdiği rahatsızlık gibi aynı durum çenelikler için de geçerlidir. Uygun olmayan çenelik kullanan çalıcılarda, çeneliğin bazı noktalarının boynun belli kısımlarına sürekli baskı yapmasından ve çenelik üzerinde oluşan bakterilerden kaynaklı yaralanmalar görülmektedir (Frisch ve Denig, 2007: 14).

Çeneliğin çalıcının cildine uygulayacağı baskı, "kemancı boynu" adı verilen bir tahrişe neden olabilir. Bu tahriş, tahta üzerinde bulunan mantarlardan, bakterilerden veya çenelikte bulunan metallere vücudun geliştirdiği alerjik reaksiyondan kaynaklanabilir. Bazı çalıcılar, bunu engellemek ve daha rahat bir çalış elde etmek için çeneliğin üzerini örten bez kullanırlar. Bu sadece çeneliği örtmekle kalmaz, çalıcının metale alerjisi varsa metal kelepçe ve cilt arasında bariyer kurar. Aynı zamanda bugün hipoalerjenik çenelikler de bulunmaktadır.

Uygun olmayan çenelik aynı zamanda kemancının rahat etmesi ve kemana güvenli bir şekilde sabitlemesi için kafasını doğal pozisyonunun dışında çevirmesine neden olacaktır. Çene kemiği ile kemana sabitlemek adına kafasını sola yatıran çalıcılarda sağa bakmaya çalışırken baş pozisyonu deformasyonu görülmektedir. Doğal duruşun dışında rahat edemeyeceğimiz bir pozisyondaysak ve bunu engelleyecek eklemler mevcut değilse vücut yeni duruşu dengelemeye çalıştığı için baş, boyun, baş veya bazı eklem bölgelerinde ağrılar ortaya çıkacaktır (Frisch ve Denig, 2007: 14).

Birtakım tıbbi rahatsızlıklar farklı yaş ve düzeydeki çalıcılar arasında sıkça ortaya çıkabilmektedir. En çok karşılaşılan problemler, tekrarlanan davranışlardan kaynaklanan kasların aşırı kullanımını içerir. Karşılaşılan diğer problemler arasında cilt hastalıkları, periferik nöropatiler, fokal distoniler ve KGB bozuklukları yer alır. Çalıcılar arasında en yaygın tıbbi rahatsızlıklar, çoğunlukla vücudun doğal duruşu dışında bir pozisyonda, tekrarlanan çalma hareketlerinde yer alan kasların çok fazla kullanımı ile alakalıdır. Aşırı kullanım sendromu, aşırı veya alışıldığın dışında kullanımdan kaynaklanır, kaslarda ağrı ve işlev kaybı ile özelliği ile ortaya koyulur ve zayıflık, kontrol kaybı ve hız kaybı ile kendini gösterir. Bu problem, çalışma süresinin ve yoğunluğunun artması, başlangıçta yatıştırıcı bir kas-iskelet sistemi durumu ve aşırı gergin teknik ile ilişkilendirilmektedir (Liu ve Hayden, 2002: 727-728).

Uygun ve rahat bir çene-boyun pozisyonunun olmaması ile ilgili bir başka makalede ise Temporomandibular Eklem-TMD (çene eklemi rahatsızlıkları) adı verilen çeşitli klinik sorunlara neden olan Temporomandibular bozukluklarından (çiğneme kasları, temporomandibular eklem ve ilgili çevre dokuları içeren klinik belirtiler (Özden ve Savaş, 2016: 66) bahsedilmiştir. Keman ve TMD arasındaki etkiler incelenmiş, kemanlarda, tekrarlanan hareketler nedeniyle TMD'ye yakınlığı ortaya konmuştur. Keman çalan kişiler genellikle çenede, sırtta, boyunda, omuzlarda ve ellerde ağrıdan şikâyet ederler. Bu durum çoğunlukla uygun olmayan konumda, tekrarlı ve baskılı duruşlardan kaynaklanır. Telli çalgılarda en çok ağrıya sebep olan bölgenin boyun bölgesi olduğu söylenir. Keman çalan kişilerde genellikle uzun süreli tekrarlı konumlardan kaynaklı bozukluklar oluşur. Kolların pozisyonu gibi simetrik olmayan duruşlar, bükülmüş şbir kafa ve bununla birlikte gerginleşen bir sol omuz TMD'ye neden olur. Bazı kişilerde ise çene baskısı TMD'ye neden olabilir. Bu araştırmada, keman

çalmanın TMD ile ilişkisinin önemini yanı sıra, çenelik eklentisinin TMD oluşumunu önlemesi açısından oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır (Utama, M.I.R, Habar, Mude, Machmud, Dammar ve Launardo, 2020: 18).

Keman çalan kişi ile çalgısının arasında mükemmel bir uyum yakalamak, çalıcının yaralanmasının önlenmesinde faydalı olabilir. Keman çalarken sağ el ve sol elin rahat hareket edebilmeleri için kemana sabit tutma gerektiğinden kaynaklı çalıcı çeşitli sorunlar yaşayabilir. Bunları önlemede en yaygın yollar, çene desteğini değiştirmek, omuzluğu değiştirmek, kemana kişiye uyacak şekilde değiştirmektir (Okner , Kernozek ve Wade, 1997: 112).

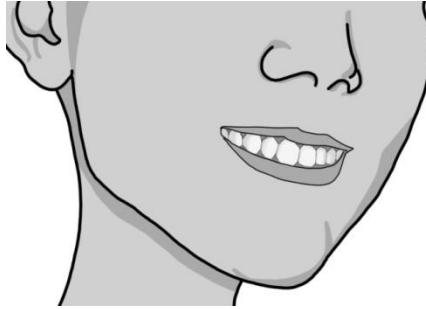
Çoğunlukla çalgılar öğrencilere iki çeşit çenelikle kiralanır ya da satılır; Guarneri ya da Kaufman. Bunlar çok elverişli çeneliklerdir ama bu iki çenelik modeli, yapılan araştırmanın gösterdiği üzere çok az kişi için tasarlanmıştır (Frisch ve Denig, 2007: 13).

Doğru Çenelik Seçimi

Çenelik aparatının teknik gelişim açısından önemini dışında boyun ve çene rahatlığı için önemli olduğunu ve aynı zamanda çeşitli eklem rahatsızlıklarından kaynaklanabilecek sorunların önüne geçme konusunda belirleyici bir rol oynadığını biliyoruz.

Bu konuya dair Kuzey Virjinya bölgesinde elli keman öğrencisi üzerinden kemanda çenelik yerleştirme sisteminin geliştirilmesine öncülük eden bir araştırma yapılmıştır. Denig ve Frisch, çeneliğin çanak kısmının kemancının çene kemiği çizgisine uyması gerektiğini savunmuş, bu bağlamda öğrencilerin çene şekillerini kendi içinde kemikli, orta ve etli olmak üzere üç temel kategoriye ayırmıştır (Frisch ve Denig 2007: 4).

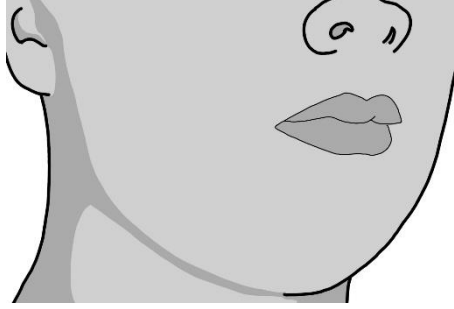
Bir çeneliğin ne kadar uyumlu olduğu kişinin kendi çene şekline bağlıdır. Araştırmacılar, temel olarak üç çene şekli bulunmuş, ancak her kategoride birçok varyasyon olabildiğini keşfetmiştir. Araştırmacıların çene şekillerini böldüğü üç kategori şunlardır: 1. Kemikli, düz hatlı ve çene kemiğinde az dolguya sahip olanlar, 2. Çene hattı belirgin olmayanlar, 3. Etli-dolgun çene kemiği olanlar.

Resim 2. Kemikli, Düz Hatlı ve Çene Kemiğinde Az Dolguya Sahip Olan Çene Şekli (Kıran, 2020)

Resim 3. Çene Hattı Belirgin Olmayanlar (Kıran, 2020)

Resim 4. Etili- Dolgun Çene Kemiği Olanlar (Kıran, 2020)

Gary Frisch ve Lynce Denig, çene tipine göre uygun çenelik bulmak için yaptıkları araştırmada yuvarlak ve etli çene tipine sahip olan kemancıların düz plakaya ve alçak, uzun sırtlara sahip olan Gordon ve Kreisler çenelikleri tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Uzun ve ince yüzü olanlar ise bir miktar etli bir yapıya sahip olsalar bile Teka Hi çenelikleri tercih etmişlerdir (Frisch ve Denig, 2007: 34-35). Bu sonuçların başka araştırmalarda da desteklendiği görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Çenelik, çalgının desteği için çok önemlidir fakat 1820'lerde icat edilmiştir. Çeneliğin icadının performans teknikleri üzerinde de ciddi etkileri olmuştur. Klasik dönemde gerçekleştirilmesi zor olan parmaklar, pozisyon/konum değişiklikleri ve vibrato teknikleri daha kolay hale gelmiş ve ifade aralığı genişlemiştir. Başka bir ifadeyle, çenelik öncesi dönemde yapılması zor olan teknikler, çeneliğin icadından sonra yapılması kolay hale gelmiştir. Bu buluş sadece performans tekniklerini değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda müziğin kendisi üzerinde daha geniş bir etkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Çenelik, sol elde keman sapını sıkı bir şekilde tutmanın önüne geçerek elin klavye üzerindeki teller arasındaki geçişleri ve aynı zamanda konumlar arası geçişi daha rahat ve doğru bir halde getirmiş, daha kaliteli ses üretimine olanak tanımıştır. Aynı zamanda kemanaın yanlış tutulmasından kaynaklanan eklem ağrılarının oldukça hafifletmesine yardımcı olmuştur.

Bu alanda yapılmış araştırmalardan anlaşıldığı üzere çenelikle birlikte müziksel anlatım daha da güçlenmiş, performans teknikleri kendisinden önceki döneme kıyasla kendini ileriye taşımış ve geliştirmiş, çene, boyun ve sol el-kolun rahatlığıyla birlikte kemanda kullanılan çalma teknikleri yapılabirlik anlamında daha kolay bir hale gelmiştir (Cnop ve https://www.yamaha.com/en/musical_instrument_guide/violin/trivia/trivia005.html).

Bugün pek çok farklı çenelik türü bulunmakta fakat genel olarak keman seçiminde çenelik eklentisinin çalgıcının fiziksel yapısına uygun olanının tercih edilmesi yönünde çok fazla bilgiye rastlanılamamıştır. Çalgıcının kendi fiziksel özelliğine uygun kemanaı bulduktan sonra kendi yüz ve boyun yapısına uygun çenelik bulması da oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak çalgı çalan kişinin- daha özelinde keman çalan kişinin- çalgısını kendi fiziksel özelliklerine göre seçmesi, çalgısıyla uyum içerisinde olması çalgısını daha rahat çalması açısından ve olası pek çok sağlık problemini önlemesi açısından önemli bir faktördür. Bu yüzden keman çalan bir kişinin çeneliğinin kendi yüz ve boyun yapısıyla uyumlu olması kemana çalmada rahatlık sağlayacağı gibi çalgı çalma başarısına da etkileyeceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

Alapınar, H. (2003). *Kemana yapım tarihi*. Seveda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara.

Chinrest. (2020). Erişim adresi <https://tr.qaz.wiki/wiki/Chinrest>.

- Cnop, Ann. (2019). The Rise of the Chinrest and Shoulder Rest: Their Influence on Violin Performance Practice. *Revue Belge de Musicologie* vol.73. sf.47-72.
- Ergün, G. (2006). *Kemanın Tarihsel Gelişimi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Erol, İ.L. (1998). *Klasik Müziğe İlgili Duyarlar İçin Kılavuz Kitap*. Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
- Fayez, S. (2001). *Kuramdan Uygulamaya Başlangıç Keman Eğitimi*. Yurtrenkleri Yayınevi, Ankara.
- Frisch, G. ve Denig, L. (2007). Chinrest choice based on jaw type. (Çeviri: Nurbanu Aytekin Zeytinci). *Konservatoryum*, Cilt: 4, Sayı: 2. Doi: 10.26650/CONS381696.
- Göküstün, M. (2012), Galamian yöntemi'nin keman çalma performansı üzerindeki etkisi [Sanatta yeterlilik tezi] Dokuz Eylül Üniversitesi. Is the chinrest the unsung hero of the violin?. (t.y.). *Musical instrument guide*. Erişim adresi https://www.yamaha.com/en/musical_instrument_guide/violin/trivia/trivia005.html.
- İlyasoğlu, E. (1999). *Zaman içinde müzik*. Yapı Kredi Yayınları.
- Liu, S. ve Hayden, G. (2002). Maladies in musicians. *Southern Medical Journal*, 95(7), 727-34. <https://doi.org/10.1097/00007611/200207000/00014>.
- Özden, M., & Savaş, S. (2016). Çocuk ve genç yetişkinlerde temporomandibular bozuklukların klinik bulguları ve tedavi yaklaşımları: literatür derlemesi. *Ege Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Dergisi*, 37(2),66-74. <https://doi.org/10.5505/eudfd.2016.30306>.
- Okner, M.A.O. ve Kernozek, T. (1997), Chin rest pressure in violin players: Musical repertoire, chin rests, and shoulder pads as possible mediators. *Medical problems of performing artists*, 12(4), 112-121. Erişim adresi https://www.researchgate.net/publication/292230524_Chin_rest_pressure_in_violin_players_Musical_repertoire_chin_rests_and_shoulders_pads_as_possible_mediators.
- Ritchie, S. (2012). *Before the chinrest: a violinist's guide to the mysteries of pre-chinrest technique and style*. Indiana University Press.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Stolba, K. M. (1968), A history of the violin étude to about 1800 volume I. *Fort Hays Studies Series*, 45(3). https://scholars.fhsu.edu/fort_hays_studies_series/45.
- Utama, M. D., M.I.R, A. A., Habar, I.D., Mude, A. H., Machmud, E., Dammar, I., & Launardo, V. (2020). The relationship between chin pressure and the severity of tmd in violin players. *A Multifaceted Review Journal In The Field Of Pharmacy*, 11(10), 18-21. <https://doi.org/10.31838/srp.2020.10.3>.
- Violin 101: what is a violin chinrest? learn about 5 types of violin chinrests, and 2 things to keep in mind when choosing the right chinrest. (2020, 8 Kasım). Erişim adresi <https://www.masterclass.com/articles/violin-101-what-is-a-violin-chinrest-learn-about-5-types-of-violin-chinrests-and-2-things-to-keep-in-mind-when-choosing-the-right-chinrest#what-is-a-violin-chinrest>.
- Zeytinci, N. A. (2017). Omuzluk kullanımında kemancının anatomik yapısının belirleyici etkisi. *Art- Sanat Dergisi*, (8) 333-342.

THE HISTORY AND ITS ANATOMICAL EFFECTS OF CHINREST AS AN INSEPERABEL PART OF VIOLIN

Ayşegül UÇAR
Gamze Elif TANINMIŞ

ABSTRACT

Person who plays a musical instrument should know the history of the instrument, should acknowledge the instrument and also should be acquainted with the development process of the instrument in order to achieve the accordance with the instrument. Another important factor for sustaining the perfect accordance is choosing the instrument pursuant to the physical characteristic of the person playing the instrument. As violin is not a footed instrument it usually forces body to move beyond the natural posture. Chinrest is a crucial extension for the person to play the violin comfortably, concordantly and balanced. By the help of a chinrest apparatus person who plays the violin can fix the violin between the chin and shoulder easily which leads to a easier and more accurate control on the finger board with left hand After choosing the violin with respect to the physical accordance deciding the chinrest according to the face and neck structure not only enables the person to play the violin technically accurate but also prevents possible health problems. This article aims to explain the history of chinrest, anatomical impacts of chinrest and the importance of choosing the suitable chinrest. Document review and literature review methods were used for the purpose of obtaining data of this qualitative research.

Keywords: Music, violin, chinrest, chinrest selection